

[Heie.]

en aktuel baggrund og dels et principielt sigte.

I den senere tid har der været adskillige eksempler på, at håndværkervirksomheder, der ikke er tilsluttet mesterorganisationerne, ved licitationer ikke har haft mulighed for at deltage i konkurrencen på frit grundlag med disse organisationers medlemmer. De, der ikke er tilsluttede, er dels de uorganiserede mestre og dels de kooperativt organiserede byggefagsvirksomheder, der er medlemmer af Byggefagenes kooperative Landsammenslutning. Man kan beklage, at en sådan udvikling finder sted, for så vidt det drejer sig om en privat bygherre, der af egen drift og for egen pengepung foretrækker et dyrere tilbud, blot fordi man foretrækker et medlem af en mesterorganisation. Derimod kan det hverken være rigtigt eller rimeligt og efter domspraksis heller ikke i overensstemmelse med den gældende licitationsordning, at mesterorganisationen direkte eller gennem pres på bygherrer påtvinger andre end organisationens egne medlemmer regler om forhåndsregulering eller efterfølgende udskydelse af bud. De foreliggende sager omfatter imidlertid to friske tilfælde, hvor der er øvet indgreb i den frie konkurrence ved licitationer på offentligt byggeri eller byggeri med et betydeligt offentligt tilskud. I begge tilfælde har private mesterorganisationer påtvunget bygherren betingelser, der har betydning, at kooperativ virksomheder enten er blevet direkte udelukket fra licitationen eller har måttet afstå fra at deltage, fordi de ikke ville underkaste sig en regulering af deres tilbud, som de finder uberettiget, og som kooperationen i øvrigt tager principiel afstand fra.

Den første af de sager, som jeg skal nævne her, vedrører licitationen på sygehuset i Tarm. I udbudsbetingelserne for dette bygearbejde var der meddelt forbud mod regulering, og det var desuden meddelt, at der ikke ville blive taget hensyn til forbehold af nogen art. Kun håndværkervirksomheder i Ringkøbing amt var indbudt, og Hustømernes Aktieselskab i Herning, der står tilsluttet Byggefagenes kooperative Landsammenslutning, indgav tilbud omfattende snedker-, tømmer- og tagdækningsentrepriserne, medens der ikke blev indgivet koope-

rativt tilbud på de øvrige entrepriser, da der ikke findes kooperativ virksomheder på disse fagområder i amtet. På licitationsmødet den 28. januar i år meddelte formanden for mesterorganisationen i Tarm, at samtlige tilbud fra medlemmer af mesterorganisationerne var forsynet med åbningsforbehold, således at de ikke kunne åbnes, hvis tilbud fra kooperativ virksomheder eller uorganiserede mestre samtidig blev åbnet. Det er i øvrigt blevet oplyst fra Hustømernes Aktieselskab, at formanden for mesterorganisationen i Tarm forud for licitationen telefonisk har henvendt sig til den kooperativ virksomhed for at få denne til at deltage i en forhåndsregulering, hvilket naturligvis blev afvist. Sygehusbestyrelsen beklagede mestrenes indstilling, men bøjede sig for mestrenes krav om ikke at modtage det kooperativ tilbud under henvisning til, at man havde byggetilladelse til udvidelse af sygehuset og ikke turde udsætte arbejdets igangsættelse. Forretningsføreren for Hustømernes Aktieselskab protesterede mod udelukkelsen, og Det kooperative Fællesforbund har senere fulgt spørgsmålet op og rejst erstatningskrav over for sygehusbestyrelsen. Der foregår for tiden forhandlinger om dette erstatningskravs størrelse. Efter min mening er udelukkelsen dels ikke konditionsmæssig og dels fordyrende for byggeriet, idet det kooperativ firma var billigere end de antagne bud på snedker- og tagdækningsentrepriserne. De afgivne bud er deponeret hos bygherren i åbnet stand. Det skal tilføjes, at det kooperativ firma er en velrenommeret og forsvarligt ledet virksomhed, og at der ikke fra mesterorganisationernes eller bygherrens side er rejst tvivl om dens evne til at gennemføre entrepriserne.

Den anden sag er fra en licitation på den tekniske skole i Randers. Da første afsnit af denne skole blev udbudt i licitation blot med den sædvanlige meddelelse om, at bygherreerklæringen ville blive underskrevet, fik 3 kooperativ virksomheder på deres respektive entrepriseområder arbejdet som lavest bydende og har gennemført entrepriserne tilfredsstillende uden klager. Det skal her tilføjes, at underskrift på normal bygherreerklæring indebærer, at mesterorganisationerne forpligter sig til ikke at foretage forhåndsregulering, og at